

عنوان مقاله:

مطالعه ی نقوش جانورنگاری و صحنه ی گرفت وگیر در نگاره ی «رستم خفته و نبرد رخس و شیر» اثر سلطان محمد در طلیعه ی هنر اسلامی با رویکرد شمایل شناسی

محل انتشار:

هفتمین همایش بین المللی مطالعات دینی، علوم انسانی و اخلاق زیستی در جهان اسلام (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

محمد امین عارف خطیبی - کارشناس ارشد نویسندگی رادیو، دانشکده تولید رادیو و تلویزیون، دانشگاه صدا و سیما

مهدی نصیری - کارشناس ارشد تاریخ هنر جهان اسلام، گروه مطالعات عالی هنر، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

پژوهش حاضر بر آن است تا ضمن بررسی زندگی هنری نظام الدین سلطان محمد تبریزی معروف به سلطان محمد نقاش به معرفی شیوه ی جانورنگاری و نقوش گرفت وگیر در طلیعه ی هنر اسلامی در مکتب تبریز صفوی بپردازد. گرفت وگیر شیوه ای در نگارگری است که هنرمند صحنه های درگیری و مبارزه ی حیوانات را به صورتی نمادین، خیال پردازانه و گاه اسطوره ای به تصویر در می آورد. جستار پیشرو با استفاده از روش تحقیق توصیفی-تحلیلی به جهت پاسخ به سوال پژوهش حاضر مبنی بر تحصیل معانی نهفته در عناصر جانورنگاری در آثار گرفت وگیر سلطان محمد در عرض و طلیعه ی هنر اسلامی به مطالعه ی موردی اثر نقاشی «رستم خفته و نبرد رخس و شیر» با استفاده از شیوه ی خوانش آثار هنری با رویکرد شمایل شناسی اروین پانوفسکی می پردازد. این نگاره با استفاده از زیرساخت متنی نبرد رخس و شیر در شاهنامه ی فردوسی (خوان اول) نسبت به تجزیه و تحلیل داده های پژوهش پیشرو اقدام نموده است. نتیجه غایی پژوهش نشان داد که سلطان محمد با استفاده از زیرساخت متن شاهنامه، عناصر حیوانی را از فرم محض و معانی زمینی آن (عالم محسوسات و ماده) خارج نموده و با پیوند متون حماسی و عرفانی به نتایج درخشان و درخور توجهی در عرض تاریخ هنر ایران رسیده است. هنرمند توانسته است از مفهوم زمینی جانورنگاری عبور کرده و با توجه ویژه ای که به عالم ملکوت و عالم معقولات دارد به فهم عمیق تر خوان اول شاهنامه ی فردوسی در قالب نگارگری کمک شایانی داشته باشد

کلمات کلیدی:

جانورنگاری، گرفتوگیر، سلطان محمد نقاش، شمایل شناسی، مکتب تبریز صفوی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1713068>

